

**ABONAMENTUL:**  
 Pe un an . . . 80— Cor.  
 Pe jumătate an . . . 40—  
 Pe 3 luni . . . 20—  
 Pe o lună . . . 7—  
**Pentru România și străinătate:**  
 Pe un an . . . 100 franci  
**Telefon**  
 pentru oraș și interurban  
 Nr. 750.

# ROMÂNUL

**REDACȚIA**  
**și ADMINISTRAȚIA**  
 Strada Zrinyi Nr. 1 a.

**INSERTIUNILE**  
 se primesc la administrație.  
 Mulțumite publice și loc  
 deschis costă șirul 1 Gor.  
 Manuscrisurile nu se in-  
 napolază.

## Consiliul dirigent la București.

Sibiu, 16 Dec. — Delegația Consiliului dirigent din Sibiu a fost primită pretutindenea cu multă bucurie și mare afabilitate. Despre amănuntele audienței la Maj. Sa Regele nu ne-a sosit încă nici o știre. Episcopii dr. E. Mișon Cristea, dr. I. Hossu, domnii dr. Alexandru Vaida Voevod și Vasile Goldis au fost decorați din partea Suveranului cu marele cordon al Coroanei Române; secretarul de stat dr. Calus Brediceanu și secretarul episcopului Cristea, dr. Corneli Cornean — comandanți ai Coroanei Române; căpitanul Bohățel și locotenentul Hossu ofițeri ai Coroanei Române, iar inginerul Soclu cavaler al Coroanei Române.

În fața unei mulțimi imense, fiind prezenți toți miniștrii, toate autoritățile și școlile, s'a depus cunună la statua lui Mihail Viteazul. Insufletire de nedescris. Chipul Bucureștilor e parcă tabloul unui vis.

La orele 2 banchet la Bulevard, dat de primăria Bucureștilor.

După masă vederea regimentului Avram Iancu pe dealul Spirei. Deseară banchet la Bulevard, dat de Liga Culturală.

(Dela trimisul special al Ag. tel. Dacia la București.)

## BRĂTIANU LA PUTERE.

Ministerul Coandă a demisionat. D. Ionel Brătianu numit noul ministru președinte.

(Ag. tel. Dacia).

## ROMANIA-MARE.

Ministrul plenipotentiar al Statelor-Unite, Woodrow Wilson, a declarat în fața trimisului nostru special, că tendințele noastre se pot considera ca împlinite: România mare se poate privi ca împlinită.

(Dela trimisul special al Ag. tel. Dacia la București.)

## Cehii și Români.

Fostele naționalități negermane și nemaghiare cari constituiau conglomeratul etnic numit Austro-Ungaria de multă vreme s'au năzuit să facă o politică unitară, să ducă o luptă aprigă în șiruri încheiate în contra birocrațismului vienez și budapestan. Străduințele lor însă de a forma taberi politice comune au dat greș căci sistemul de stat feudal era atât de fortificat încât a aliniat cu totul viața publică a naționalităților, făcând imposibilă orice politică naționalistă. După ce însă acest sistem de stat polițienesc a fost înlăturat și naționalitățile s'au considerat de națiuni strădindu-se să se consolideze în state naționale independente, era firesc lucru ca ele să se intereseze de aproape una de cealaltă, să-și dea mâna, să se sprijinească reciproc și să încerce să pună bază unei alianțe durabile din momentul când conferința de pace își va fi terminat lucrările diplomatice cari vor satisface aspirațiile sfinte ale națiunilor la o independență politică. Îndată ce solile lui Wilson au fost acceptate de puterile centrale s'a și început destrămarea monarhiei, iar cele două națiuni cehă și română își crează legături strânse, se încurajează, își dau ajutor unul și cu orice prilej se asigură de prietenia sinceră ce-o cultivă una față de alta. N'a fost manifestație publică cehă și românească de atunci încolo la care să nu se fi salutat cele două națiuni și să nu se fi dat expresiune dorinței de a li se împlini idealul național și să nu se fi opinat pentru raporturi strânse în viitor.

Într'un mare discurs-program ținut de președintele guvernului ceho-slovac, Cramarz, între aplauze generale s'au spus următoarele cuvinte de neuitat: „cu poporul român vom trăi în prietenie durabilă. Salutăm cu bucurie pe Români din Ungaria cari în sfârșit s'au eliberat. Desigur veți conglăsi cu mine, când exprim dorința ca statul român independent să progreseze și înflorească“. Solie frumoasă, dela un prieten devotat.

Națiunile ceho-slovice și române sunt singurele, în răsăritul și în mijlocul Europei, cari au încrederea nemărginită a ententei învingătoare. Singurele națiuni capabile să constituiască state naționale cari să adopteze programurile democratice-liberale ale vremii, și cari oferă garanții sigure că vor fi elemente de pace, liniște și de civilizație în aceste părți. Toată lumea cultă este pe partea lor și le ajută în împlinirea chemării lor de popoare înainte mergătoare în cultură.

În timpul de câteva secole, când Cehii și Români, au făcut de silă gospodărie laolaltă cu Austriecii și cu Ungurii cele două popoare n'au avut altceva comun decât: dinastia și... suferința. Cehii și Români au fost aserviți, subalternizați, exploatați politicește, au avut numai datorii față de tron și patrie și nici un drept. Cel puțin Cehii, până în secolul al XVI-lea, avuseseră norocul să trăiască o viață liberă de stat, și-au întemeiat orașe, și-au pus baze culturii și civilizației naționale, au gustat din roadele dulci ale libertății politice: Români n'au avut nici acest noroc. Conștiința națională la Cehi a fost foarte vie s'a deșteptat de timpuriu și politica austriacă nu le-a putut dripi prea simțitor ființa națională. Aservirea Cehilor din partea Habsburgilor dela 1845 încoace, însă, a cauzat o adâncă decădere și poporul ceh se sbătea în desnădejde și pesimism. Dobrovsky, întemeietorul slavisticii, se îndoia în viitorul propriei naționalități, în capacitatea ei de viață, dar a dezvoltat o activitate vastă transplantând în Boemia sentimentul rusofilismului și panslavismului; el este considerat ca redesteptătorul cel mai agil al poporului ceh. Silințele lui Dobrovsky le-a continuat Kollar. Cehismul conștient datează abia dela 1848, anul când s'a ținut în Praga un congres slav, iar personalitatea reprezentativă a fost Palacky care a publicat întâia istorie a filosofiei, o minte ageră ce propaga ideea unei federații a popoarelor din Austria în granițele lor etnografice. Palacky a inclinat spre panslavism și rusim numai după crearea dualismului.

Peste tot Cehii, popor subjugat politicește au avut partea leului în luptele Slavilor pentru o viață publică națională. Ei au întemeiat slavistica, și au fost teoreticienii panslavismului. Fenomenul acesta social este interesant și-l găsim la toate popoarele oprimate. Într'o prea frumoasă carte de sociologie are Masaryk președintele republicii ceho-slovice următoarea observație justă: „până la un grad oarecare putem să afirmăm că am ajuns la conștiința mai clară a propriei noastre ființe naționale numai în urma comparației cu streinii. Așa se explică de ce simțul național este mai conștient și mai critic într'un stat poliglot decât într'un stat în care națiunea și statul concad“. Cehii au fost elementul de atracțiune, de coeziune a cugetării slave, fermentul care a trezit conștiința națională a popoarelor slave. În cât ne privește pe noi, fostele naționalități austro-ungare, Cehilor le putem mulțumi în primul rând moartea omului bolnav al Europei, dismembrarea monarhiei. Pilda lor am urmat-o și noi Români, dela ei ne-am inspi-

rat, ei ne-au dat curajul moral, când ne-am hotărât să proclamăm unitatea națională. Aducem acum prinusul nostru de mulțumită geniului ceh și ne exprimăm recunoștința noastră sinceră pentru jertfele enorme aduse în războiul actual și de eforturile nobile și îndrăznețe de a scăpa toate popoarele Austro-Ungariei de sclăvie, deci și pe poporul românesc care s'a eliberat cu concursul popoarelor culte între cari cel mai de aproape, acela cu al cărui stat se va hotărâni statul român este poporul ceh.

Conștiința națională vie a Cehilor și Românilor trebuia să ne aducă desrobirea. Era timpul suprem să scăpăm de o dinastie care nu știa să se identifice cu nevoile poporului și să scăpăm de aservirea politică a unei clase de paraziți nemți ori unguri.

Grija celor două popoare se îndreaptă spre viitor. Ele au datoria morală să se ajute reciproc la conferința de pace pentruca să triumfe principiul național, și după conferința de pace la organizarea interioară și la apărarea intereselor lor externe. Nu trebuie să ne oprim la jumătate drumul. Până aci avem cu Cehii legături de natură artistice mai mult, literare; un Ioan Urban Iarnic, un abate Zavoral au creat cei dintâi puntea de trecere dela sufletul poporului ceh la sufletul poporului român. Acum a sosit timpul ca să creăm legături și la natură economică, industrială-comercială și politică; legături politice am avut mai ales cu Slovacia: numele unor dr. Hodjea, Iehlicca și Iuriga sunt cunoscute tuturor. Lucrul început să-l ducem la desăvârșire, să-i dăm scilpirea definitivă. Republica ceho-slovacă și regatul tuturor Românilor vor prospera alături luând drumurile largi și libere ale democrației sincere.

## Zi de zi

### Ne-aduceți lumina.

Seceta literară a acestor ani de război am simțit-o cu mai multă intensitate noi Români din regatul Ungar. Am trăit într'un întunec besnă, în care nu pătrundeau decât foarte arareori palide raze de lumină. Revistele literare prea puține la număr, ce apăreau înainte de război și-au încetat apariția rând pe rând. Tot astfel și ziarele noastre, parte suprimate cu forța, parte s'au sistat din motive independente de voința noastră. În chipul acesta am rămas într'un întunec literar, o desorientare față de toată mișcarea noastră a Românilor de pretutindeni. Prea puținele ziare cari arareori ne puteau da orientare asupra vieții noastre intelectuale, erau puse și ele sub cătușele sbirilor stăpâniri.

Nu mai aveam cărți românești și le duceam lipsa cum simți necesitatea căldurii soarelui după lungi luni de iarnă aspră. Cărțile streine ne se procurau cu mare anevole de peste hotare și aceste puține, trebuia să fi fost destul de iscusit să tragi foloasele conjuncturilor de actualitate, pentruca să-ți poți permite luxul să le cumperi. Se îmbogățeau jidanii, exploatarea ai tuturor situațiilor, din dorul celor ce nu puteau trăi fără carte. Literatura noastră românească de-aici era mărginită la voia și dispoziția celor puși de stăpânire să pună frân gândului nostru scris.

Eram setoși de-un vers românească și nu-l puteam avea. Rareori, când din întâmplare prin cine știe ce cărări sucite reușiam s'avem vre-un ziar, vre-o carte românească apărută de curând în țara scrisului românesc, era scutită din mână'n mână, cetită cu sete, păstrată cu sfinte. Nu mai știam ce se petrece în lumea noastră, dacă mai doinește doina, și mai înflorește floarea poeziei românești. Pierdeam oameni de seamă.

ai literaturii, fără să-i putem plânge, fără să o stim decât târziu, din ziare streine de gândul și sufletul nostru. Nu puteam afla isvorul și autenticitatea știrilor cari ne măhneau adânc și pierderile noastre ni le tălmăceam întrebându-ne dacă-o fi adevărat svonul ce se lățește.

Intunecimea în care-am trăit ne-a întetit dorul de scrisul românesc și dorim, strigăm după lumină pe drumurile ce ni-se deschid. Ne vom putea din nou adăposti dorurile de scrisul românesc la razele frumoase ale versurilor poezilor noștri. Voi, cei ce ne-duceți lumina trimiteți-ne acordurile lirei voastre drept mângăiere pentru timpul greu în care atâta dor v'am dus. Renască cu belșug fecunditatea sciitorilor români, să ne hrănim de azi încolo iarăș la razele dătătoare de căldură ce emanează din fiecare vorbă scrisă ce vine dela ei. Dați-ne frumoasa vorbă românească prin versul și cântecul vostru. Uita-vom tot amarul și pustiul anilor din urmă în cari nu ne-a fost dat să v'auzim glasul.

an.

## Din Rășinar.

Mormântul lui Șaguna. — „Mama Goga”.

Conduc de dorul sacru de a vedea mormântul Marelui Andreiu, bărbatul providențial, care ni-a dat constituția bisericească bazată pe sufragiul universal, ni-a fondat mii de școale române și a. a. și prin aceasta ne-a deșteptat din somnul cel de moarte și cu braț puternic și minte luminată ne-a condus la tot ce-i bun, mobil și frumos — la libertate și conștiința de sine, — la 7 Dec. n. c., însoțit de legionarul Romul Perian, candidat de preot, locotenent și funcționar la Consistoriul arhidiecezan, am peregrinat la Rășinar.

Și aici m'am convins într'adevăr, că mormântul sfânt al Marelui Andreiu baron de Șaguna a suferit în decursul războiului mondial. S'a pronunțat adevărat să se arunce în aer osămintele sfinte, dar dintre cei șapte brazi din jurul criptei de peatră cioplită, cel din capătul dinspre răsărit le-a apărât cu ființa sa. Astfel brațul a fost smuls din adâncime cu rădăcini cu tot și delăturat de-acolo, iar urma lui o dovedește azi numai o surpătură adâncă, la depărtare de abia 1 m. dela capul fericitului. La depărtare de vre-o 12 m. spre stânga capelei sfinte se află urmele altei granate, care a sfărâmat îngrăditura de piatră a cimiterului în lungime de vre-o 6—8 m. În sfârșit tot urmă de granată află și dela biserica cea istorică spre nord. Chipul lui Andreiu cel mare de marmoră de Carrara, și cununile de pe mormântul sfânt au rămas nealterate, doar ferestrele colorate toate s'au fărâmițit, dovadă și aceasta, că granatele dușmanilor, ale ostașilor germani de sub conducerea lui Mackensen, Falkenhain și Arz von Strassburg, au fost intenționat proiectate asupra mormântului Marelui Andreiu, ca să-l spulbere de-acolo, — dar Dzeu l-a apărât, căci Dzeu a fost scutul Românilor în secolele de urgie și El, biserica și credința creștină au să ne ajute și îndrume și în viitor întru înaintarea pe calea adevărului și a fericii. Doamne, Stăpâne, mulțumescu-ți că am văzut acest sfânt mormânt — leagăn al trecutului și speranță a viitorului.

Am intrat apoi în biserica istorică de lângă cripta sfântă. Unul dintre cantori tocmai terminase ruga sfântă de sară și încunjunat de câțiva copii de școală, stânga luminite. Cantorul vorbește despre preoți, școlarii recitează din *Movila lui Burcel* și din *Mama lui Ștefan cel mare*.

„Ei, moșule, veniți din România?” întreabă unul mai gureș, de vre-o 13—14 ani.

— Da, dragule, din România!

— Dar când vine România, moșule?

— România e aici, dela Tisa până la Nistru, tot România.

Și sburără toți ca din pușcă, strigând pe ulytele satului: Măi, România e aici, dela Tisa până la Nistru.

Îți era drag răsunetul acesta în Rășinar, unde — nici nu se putea altfel după cele petrecute la Alba-Iulia — înzadar căutai vre-o casă fere privată, fie publică a cărei ferestre, coperiș să nu fi fost decorat ori cu drapelul străbun, național, ori cu cel al antantei...

Dorind să vedem o mamă fericită, cantorul ne-a condus în curtea fericitului poet Goga.

Aci, la o singură vorbă: „Mama Goga”!

ieșit din o încăpere de jos *Mama-Goga*, — rumenă mlădioasă, cu părul argințiu, toată viață, și ne-a condus în căminul de sus. După ce ne-a recunoscut, ne-a umplut masa de lapte dulce, prescură sfințită, poame și — după ce ne-a povestit multe despre fiii săi, Eugeniu și Octavian, nora Hermina, cumnata sa Maria Cosma, cumnatul său Parteniu Cosma, cari toți se află în Paris, în sfatul unde se țese soarta patimilor, — mândră, că mâne zi sosește Geni, deși cu brațul sfărâmat, dar întreg și cu mulți prieteni, a îndus în ziarul meu următoarele:

„Ni-s'a împlinit visul. Cea mai frumoasă săr-bătoare în viața Românilor dela Nistru până la Tisa este și va rămânea ziua, în care am putut zice cu fruntea ridicată: *Trăiască România-mare!* Rășinar 7. XII. 1918. Aurelia-Goga m. p.”

Ne-am închinat, sărutat mâna mamei profetului și am pornit la drum, spre Sibiu, fericiți, că am văzut o mamă fericită.

Prof. Dr. Pavel Oprea.

## Bolșevichism.

În timpurile aceste de prefacere, — de prăbușire și înaltare, de eroism și lașitate, de fapte nobile și anarhice, de învâlmășeală a lucrurilor, mereu auzi și cetesti despre bolșevichism.

Voiu spune câteva cuvinte despre acest bolșevichism, în legătură cu o schițare a revoluțiunii bolșeviste din Rusia (20 Oct. 1917), a cărei curente radicale s'au răspândit aproape în toate părțile și au servit de model și revoluțiunii ungurești din 31 Oct. 1918, — aproape asemenea celei din Rusia.

Cine sunt bolșevicii? *Bolșe* pe românește însemnează *mult*, iar *vichi* ori *vici* s'ar putea reda cu cuvântul *partidă*. Bolșevicii sunt în urmăre *partida celor mulți*, a majorității. Învățăturile ce le răspândesc bolșevicii se numesc *bolșevizme*.

Bolșevizmul e tradus aproape în mintea fiecărui individ ca o concepție, ca definițiunea unei nuanțe oarecare, pe când aieva însemnătatea acestui cuvânt e cât se poate de nevinovată.

Duhul teoriilor bolșeviste, nu putem spune, că e rău, e în consonanță cu timpurile de acum, dar modul brusc cum cearcă unii a pune o bază solidă acestor teorii, sau cu alte cuvinte partea tehnică, care de multeori trece peste limitele iertate, se folosește de multe abuzuri, cari pângăresc și dejosesc teoriile frumoase. Iată motivul pentru care cei mai mulți dintre noi nu află altceva în rostul bolșevichismului, decât un ce imposibil.

În toamna anului 1917 s'a pecetluit soarta împărăției rusești. Ziarele bolșeviciene respective comuniste, zi de zi deveniau mai radicale. Placate, în colțuri de stradă, prevestiau potopul ce are să vie... Aproape toate înfățișau aceeași idee: Tărani și muncitori, ținând într'o mână coasa, în cealaltă steagul înroșit de sânge, iar în jurul lor capetele acelora, cari și-au binemeritat soarta ce i-a ajuns... Și în 20 Oct. revoluția a învins... Kerenski a fugit, ministrii săi au fost deținuți. Pe străzile din Moscova treizeci de mii de morți, — eroi necunoscuți — au dus prin jertfirea lor idealul la isbândă, și lantul la rugină... În seara de 21 Oct. toate clopotele din bisericile și mănăstirile pravoslavnice cântau și plângeau, în acorduri dulci și tânguitoare, mărirea vremurilor deacuma și jalea celor trecute...

Și în cea mai mare învâlmășeală, când spiritele toate erau aprinse, când duhul vremii scutura mulțimea de letărgia de veacuri, — veni și în lagărul prizonierilor un revoluționar cu o barbă sbârilită, cu ochi ce ardeau în focul mistic al necunoscutului și ne adresă câteva cuvinte: „Tovarăși! Revoluția a învins, o lume nouă se deschide, o lume ce te chiamă la viață. Puterea e în mâna noastră! Libertate vă aducem vouă și tuturor popoarelor din lume. Nevestele voastre nu vor mai plânge, pacea e aproape. Trăiască libertatea!”... Noi am răspuns: Trăiască pacea, trăiască libertatea! Alături cu Rușii, braț la braț, am cutrierat orașul, cântând *Marseillieza*... Deasupra noastră falfăia steagul roșu pe care era scris cu litere de aur: Trăiască *pacea, libertatea, egalitatea* tuturor popoarelor din lume... Ne plângeau sufletele în extazul fericii fermecătoare, ochii ne ardeau, iar fruntea ni se însenină sub mărirea triumfului...

S'au pornit apoi conferențele pe întinsul nemărginit al imperiului rusesc. Mulțimea, condusă

de sovetii (sfătătorii) poporului, jura credință steagului triumfător. Ca delegatul Românilor ardeleni, am participat și eu la marea adunare socialistă din Tver, unde în calde cuvinte am tălmăcit tovarășilor ruși, aspirațiunile și dorintele noastre.

Insuflețirea pretutindenea ajunsese la culme. Soldații, maltratați și degoșiți până la cea mai animalică stare, fără să mai aștepte ordin, se năpustiră din toate părțile s'ajungă în grabă acasă, la vetrele lor pustiite, unde copiii lihuși de foame cereau plângând: „Mamă, o coajă de pâine!”, — iar mamele își frângeau mâinile în desperare, istovite în dureri...

Desmeteciți din întâiele clipe de însuflețire, când fiecare avea înaintea ochilor numai frumosul, numai idealul, — nu-și da nimenea seamă ce urmări poate aduce libertatea nefărâmurită, venită deodată și pe neașteptate, o libertate rău înțeleasă de mulți, cu ori fără voie.

Proletarii îmbătați de cei dintâi picuri ai acestui nectar, de care ei n'au fost împărtașiți niciodată, au început să se răsbune, să-și facă dreptate, fiecare după judecata sa și după pornirile sale bune

ori rele. Prada, jaful, maltratarea persoanelor nevinovate erau la ordinea zilei. Pentru împledecarea anarhiei s'a înființat atunci „Kracna gardisi”, adică *garda roșie*. În această gardă au grăbit să se înscrie desigur și oamenii idealului, dar s'au înscris și multe *elemente indoelnice, fără vreau rost*, proletari dornici de anarhie. Și așa dându-se puterea tehnică în mâna unor oameni înconștii, egoiști și conduși de interesul câștigului, ordinea și stările normale nu s'au putut restabili, ci — dincontră — descompunerea devenia tot mai primejdioasă. Mulți dintre aderenții bolșevicilor, văzând atunci faptele condamnabile ale proletarilor, le-au devenit contrari, iar pe gardiștii cari terorizau toată lumea, i-au poreclit „Huligan” sau *Vagabonzi*.

Cauza principală, că Rusia de azi a ajuns într'o stare atât de destrăbălată e: conducătorii, e-luptătorii libertății poporului *au dat trau prea liber tuturor pornirilor, fără a se nzuu însă să impună și dato'inte, lege aspră și omenie*. Cu un cuvânt, despotismul și-a schimbat căciula: dela oligarhi el a trecut la proletari. Iată rezultatele bolșevichismului.

Schinteieri bolșeviste au fost și sunt și la noi în unele părți. *Datorința noastră e să prevenim să inăbușim aceste curente de tot primejdioase cari nimicesc tot ce-i nobil, frumos și ideal*. Iar ca să prevenim oricăror încercări nejuste de violentă și de rehabilitare ale poporului nostru, se impune să-l luminăm, că în vremile acestea mari fiecare să se știe întocmi, după cum pretinde legea și cere omenia. Pentru că, dacă e justificată amărăciunea și durerea ce izbucnește din pieptul nostru, ca urmare a nedreptăților și asupririlor din cari ne-au ajuns berechet tuturoara, — acestea nu pot fi motive de-a ne face înșine judecători și de-a împărți dreptate cu o judecată orbită de relele trecutului.

O singură recompensă putem avea cu toții: credința tare într'un viitor bun și cinstit. Credința în viitorul neamului nostru, iar nu amarul trecutului. Toată omenimea înțelege și admite spiritul vremilor mari, pe cari le trăim. Cu toții dorim o schimbare. Fiecare din noi dorește libertatea deplină, democrația. *Dorim democrație, dorim libertate, dar în cadrele legilor dumnezeesti și omenesti* ce ni se impun, și pe cari legi trebuie să se respectăm cu sfintenție. Voim libertatea individuală și dreptul individual, ca fiecare individ al mulțimii de oameni să se poată valida amăsurat însușirilor sale, fiecare individ să respecte dreptul celuilalt, ca astfel și propriul său drept să fie respectat. Numai astfel vom putea întări temelii unității noastre naționale!

Uniți cu toții în curgete și în simțiri, vom descuia zăvorul sufletelor asuprite, să se ridice în sfârșit liber în avântul dorului și falmicul vultur ocrotitor român să-și poată întinde majestatic aripile sale uriașe dela Mare până la Tisa. Vânturi calde dela răsărit aduc dulce farmec pe întreg cuprinsul românesc... Ne umplu inima de dulci fiori, povestindu-ne basme din alte lumi: Făt Frumos din Mărășești și-a Mariei Cosânzeana... Iar când basmul se va sfârși, toți vom striga: Trăiască libertatea, trăiască România-Mare, trăiască regele cel Mare!

Victor I. Ciato.

## Cronica zilei.

### Statul ceho-slovac preia administrația în teritoriile slovace.

Min. ceho-slovac dr. Šrobár se află de câteva zile în teritoriile slovace, ca să preia, respective să organizeze administrația acestor teritorii în numele statului ceho-slovac. Înainte de a pleca din Praga s'a întreținut cu un ziarist maghiar. Despre misiunea sa în teritoriile slovace a declarat, că va prelua întreaga administrația în teritoriile slovace. Toți funcționarii maghiari cari joară credința statului ceho-slovac și cari știu limba poporului, vor rămânea la locul lor, pentru că — natural — aceia, cari în curs de 15 ani nu și-au dat silința să învețe limba populației, n'au loc în administrație. Cât pentru situația în viitor a Maghiarilor din teritoriile slovace, depinde cum vor trata Maghiarii cu cei 300.000 Slovaci, cari n'ajung sub stăpânirea ceho-slovacă (între Dunăre și Tisa sunt multe comune curat slovace). — Întrebându-l în fine ziaristul maghiar, ce veste trimite *Ungariei-maghiare*, dr. Šrobár a zis: *Să muncească; să muncească cu sârguință, ca să ajungă țară puternică, înfloritoare.*

### Consiliul maghiar nerecunoscut.

Guvernul ceho-slovac nu recunoaște pe consiliul maghiar la Praga, Krejčí Rezső; nu-l recunoaște pe motiv că n'a recunoscut nici pe înșus guvernul maghiar.

### Guvern jugo-slav.

Întâiul guvern jugoslav s'a constituit astfel: Min.-președinte: *Pasici*, locțiitorul min. pres. dr. *Korosec*, min. de externe: dr. *Trumbici*, min. de interne: *Pribicevici*, min. de culte: *Davidovici*, min. de justiție: *Trpkovici*, min. de culte: *Sunarici*, min. de agricultură montanistică și de bunăstarea poporului: dr. *Vjelkovic*, min. chestiilor sociale: *Korac*, min. căilor ferate: *Ingner Vulovici*, min. lucrărilor publice: *Kapetanovici*, min. de alimentație: *Ioanovici*, min. legislator: dr. *Kramer*, min. poștelor și telegrafului: *Lukinici*. Nu e îndeplinit încă portofoliul afacerilor sanitare, — probabil însă că se va încredința unui politician mohamedan.

### Ocupația ceho-slovacă.

Celții au început înaintarea dealungul văii Vág: au ocupat Rózsahegy, Liptószentmiklós, etc. În comitatul Szepes au ocupat Poprádfelka, Igló, Lőcse și spre răsărit întreaga linia ferată până la Szepesolaszi. În valea Turóc au ocupat Kőrmöcbánya și Garamberzence.

Celții vor să ocupe și orașul Kassa. În schimb Maghiarii au concentrat la Kassa numeroasă miliție, ca să opună cea mai mare rezistență. Ca pregătire au rupt deja șinele până la gara din Margitafalva.

### Trupe polone

au intrat la miazănoapte, în Olubló.

### Statarii în țară.

Se știe, că guvernul maghiar va decreta cât mai curând statariu general. Judecătorii statariale se vor alcătui din doi judecători specialiști, doi jurați, doi muncitori și doi economi. Sentința de moarte se poate aduce numai cu totalitatea voturilor.

*Guvernul vrea, se vede, să dea firmă oficială basabuzuciiilor măcelurilor și canibalismelor ce vor urma!...*

### Mackensen internat.

Generalul *Mackensen* a plecat din Oradea-mare la Budapesta. Aici i-s'a adus la cunoștință, că guvernul maghiar — conform contractului de armistițiu — îl va interna. Generalul s'a arătat în primul moment foarte surprins și a declarat că se va opune. I-s'a spus, că în timp de zece minute să dea răspuns hotărât. Palid și adânc consternat, *Mackensen* ia la cunoștință acest ultimatum și în sfârșit s'a învoit la aceea ce nu mai putea schimba.

*Mackensen* a fost internat în *Fót*.

### Polonii au rupt legăturile diplomatice cu Germania.

Agenția telegrafică polonă anunță, că Germania lucrează mână în mână cu bolșevicii și nesocotește interesele Polonilor. Din motivul acesta guvernul polon întrerupe tratativele cu Germania, întrerupe și legăturile diplomatice cu republica germană. Consulul german a fost invitat să părăsească republica polonă cu întreg personalul. Consulul german a declarat că în câteva ore va părăsi Polonia.

## Conferința profesorilor români

(înută la Alba-Iulia în 2 Decembrie 1918.

Profesorii români, prezenți la marea serbare din Alba-Iulia, s'au întrunit în conferință, ca să discute asupra unor chestii școlare de mare însemnătate, în urma situației schimbate. Au participat la această conferință și d. Pan Halippa v.-pres. sfatului țării din Basarabia și dl. Alecu Procopovici, prof. la liceul român din Cernăuț, schițând în cursul desbaterilor situația școlară din Basarabia și Bucovina.

S'a luat — în rezultat — următorul proiect de rezoluție:

Conferința profesorilor dorește, ca în planul de învățământ actual al școlilor românești să se introducă până la sfârșitul anului școlar 1918—19 următoarele schimbări:

1. În școala primară se vor preda toate studiile exclusiv în limba română.

2. a) În preparandii toate studiile se propun numai românește, se omit deci atât limba maghiară cât și cea germană. În preparandiile de fete se va introduce facultativ limba franceză.

b) În gimnazii și școlile civile limba de propunere asemenea este exclusiv cea românească. Limba maghiară se propune în mod facultativ în clasele superioare. Limba franceză va înlocui pe cea germană. Aceasta din urmă se va reduce la puține ore în gimnaziul superior.

c) În școlile comerciale corpurile profesionale vor mărgini deocamdată la dreptul privat și criminal. Se vor mai propune elementele Constituției de corespondență comercială.

3. În geografie se va întrebuiți numai nomenclatura românească. În locul „Geografiei Ungariei” să se propună cunoștințele geografice asupra *ținuturilor locuite de Români*. Ungaria nouă se tratează numai în cadrele geografiei universale.

4. În locul „Istoriei Ungariei” se va preda *Istoria Românilor*. Din istoria maghiară numai acele părți să se propună, cari sunt în legătură cu istoria universală și Istoria Românilor.

5. Cunoștințele despre „Constituția patriei” se vor mărgini deocamdată la drept privat și criminal. Se vor mai propune elementele Constituției Române.

Conferința mai hotărăște, ca acest proces verbal să se trimită Consiliului Dirigent, susținătorilor de școli și tuturor corpurilor profesionale, cari părerile lor asupra acestor chestiuni le vor comunica apoi Consiliului Dirigent. Acesta va lua măsurile hotărâtoare pentru toate școlile pe timpul scurt de tranziție, până la unificarea învățământului pe întreg teritoriul României Mari.

## Războiul româno-maghiar?

Guvernul maghiar a provocat ciocnirea dela Branisca. — Săculi și Maghiarii s'au înarmat împotriva Românilor. — Un armistițiu de 24 ore.

Despre ciocnirea sângeroasă dela Branisca din partea oficialității maghiare se lansează știri potrivite să provoace numai desorientare. Reiese din știrile aceste că atât guvernul din Budapesta, cât și agenții lui trimiși în ținuturile locuite de Români, află momentul de potrivit, ca să traducă în faptă amenințările lor, că vor vărsa sânge, dacă trupele române încearcă să pacifice teritoriul locuit de Români. Din motivul că ententa li-ar fi asigurată Murășul ca linie de m. rea, onală de ocupațiune, guvernul din Budapesta trimite prin agenții săi trupe, organizate sub diferite pretexte, în calea trupelor române.

Aradul, Oradea-mare, Clujul și alte orașe sunt azi locul de concentrare a trupelor ce au să opună rezistență înaintării trupelor române.

Despre cazul dela Branisca comandantul cu reședința în Arad, a trupelor de siguranță pentru căile ferate, a declarat unui ziarist maghiar că Sâmbătă i-a trimis comandamentul suprem din Cluj, ordinul dat de ministerul de războiu din Budapesta, ca să opună rezistență trupelor române în caz dacă aceste ar încerca să treacă Murășul. Acest ordin el l-a comunicat stegarului Schiller, comandant al trenului panterat din Murășilia, care conform ordinului a și plecat imediat spre podul dela Branisca.

Astfel a fost provocată ciocnirea dela Branisca.

Trenul panterat a fost oprită cu gardiștii români, cari păzeau podul mic de Murăș, de Sâmbătă noaptea până Duminică la orele 4 d.

a., când — spune comandantul din Arad — a sosit ordin din ministerul de războiu din Budapesta că trebuie să se evite orice vărsare de sânge, chiar și dacă trupele române ar trece Murășul. Între comandantul trupelor române din Deva și consiliul guvernului maghiar din Deva s'ar fi încheiat o înțelegere, ca trupele române să asigure calea ferată între Murășilia și Branisca împreună cu detașamentul maghiar.

Azi a sosit la Arad știrea că trupele române au înaintat până la Murășilia. O teleg. sosită comisarului maghiar din Arad dr. L. Varjassy Româniilor l-au deținut pe șeful gării din Murășilia și ducându-l la Deva l-au condamnat la moarte.

Maghiarii opun rezistență armată pe întreaga linia Murășului. Astfel — după comunicatul ministrului de războiu maghiar — un ten. militar român a fost împiedecat de trupele maghiare să treacă peste podul, ce duce peste Murăș, între Teiuș și Blaj. Un ofițer ungar, care ar fi fost trimis de parlamentar a fost pușcat de Român.

Duminică noaptea s'a treut de altcum prin gara Aradului un tren cu tunuri în direcția spre Murășilia.

Din Budapesta se lansează știrea că Săculii și Maghiarii din Ardeal în număr de 30—40 mii s'au înarmat împotriva Românilor. Centrul de înarmare e Clujul.

În Arad s'a început azi propagandă pentru înrolarea în armata republicană. Un comisar din Budapesta convocând pe toți soldații din Arad a ținut vorbire de pe balconul reședinței comitatense și i-a provocat să se înroleze în armata republicană, deoarece republica e în pericol.

Din Cluj sosește știrea din sursă maghiară, că ministrul de războiu român din Sibiu și vicepreședintele consiliului maghiar din Cluj au căzut de acord pentru un armistițiu de 24 ore. în cursul căruia să se găsească modalitățile pentru ocolirea vărsării de sânge.

## INFORMAȚIUNI.

### † Gavril Bodea.

Astăzi la orele 11 și jumătate a încetat din viață părintele Gavril Bodea din Arad. A murit în vârstă frumoasă de 74 de ani, după ce până la sfârșit și-a făcut datoria, împlinind de mult 50 de ani de preoție. A fost un preot de model, despre care se poate spune, că a iubit bunăcuviința casei Domnului. În viața sa a cunoscut o singură cale: la biserică. Și astăzi a făcut serviciul de dimineață și a isprăvit și alte lucruri tot de ale bisericii. În mijlocul acestora s'a stins fără durere ca o lumină, cum i-a fost și viața.

Ne despărțim cu greu de venerabila figură de patriarh a părintelui Bodea. Ne despărțim cu gândul liniștit, că el ca slugă credincioasă intră acum întru bucuria Domnului său. Dragostea poporului și a noastră a tuturor îl va însoți în calea aceasta din urmă. Odihnească în pace!

Înmormântarea va avea loc Joi la orele 10 a. m. din biserica catedrală din Arad.

Salutul dlui N. Iorga adunării din Alba-Iulia. În clipa când ceace au urmărit trudele și suferințele voastre de mucenici timp de atâtea sute de ani ajunge a fi un crez de biruință, lăsați să vie cătră voi și înduioșatul glas al cuiva care o viață întreagă a urmărit pas cu pas fiecare din aceste silinți și dureri și s'a împrietinit în gândul său cu toți aceia dintre voi cari, ca și dânsul, au muncit și au crezut. — N. Iorga.

Continuăm colecta începută în nrul nostru de ieri și rugăm publicul nostru românesc să grăbească cu dăruirile lor pentru scopul mare și frumos deschis în aceste colecte. *Colecta Nr. 2.* Banca Victoria 300 c. Ioan I. Pap episcop 100 c. Sava Raicu, George Tămas cap., dr. I. Marșieu, dr. Marcus, Gaitia, Librăria Diecezană, dr. C. Albu câte 50 cor. Sabin Bufta 40 c. C. Motorca locot., Librăria Concordia, Ioan Pintește câte 30 cor. Vas. Pap. F. Marconescu sublocot., Ioan Coara, dr. Petran, Sărb locot., locot. Popa, locot. Martalogiu, locot. R. Ciorogariu, E. de Herbay, A. Ciorogariu, V. Muntean, dr. Bodea, C. Burz, cap. M. Popovici, V. I. Debu, Gruescu, sublocot. L. Hălmăgian, T. Gruescu, S. Mihalescu, Anca, dr. Al. Boțioc, Ionașiu, Gh. Ștefu, dr. C. Iancu, dr. L. Tămășdan, dr. S. Tămășdan, P. Opre și dr. S. Pășcutiu câte 20 cor. R. Bogoeviciu, V. Antonescu, A. Popovici, I. Tatu, S. Hulber, G. Vățian, I. Papp, E. Beșu, sublocot. Suciu, R. Frates, Ecat. Pitiș Aurel Călnicoan, D. Muscan, V. Olar, Emilia Ganea, dr. A. Costa, Mădin, subl.

G. Neagu, S. Sebeșan, V. Bufan, I. Toma, G. Toma, St. Vetiu, I. Armean, Letiția I. Clopotel, Titus Rozvan și dr. Justin Suciuc câte 10 cor. Marta Bulha 8 cor. Zina Secheșan, Lucia Pinter câte 5 cor. Ina Elekes 4 cor. M. Anciu 2 cor.

**CONSILIUL NAȚIONAL ROM. COMITATENS DIN ARAD** este instalat în edificiul casei comitatului, piața Andrassy Nr. 2, în cuște la dreapta. Nrul telefonului este 573.

**Preluarea imperiului în Târnava-mică.** O zi de mare însemnătate și sărbătoare a fost ziua de 8 Dec. pentru Români din județul Târnavei-mici. Azi s'a luat imperiul administrației din mâna ungarilor, din partea unei comisii exmise de comitetul național comitatens.

Preluarea în merit s'a discutat și s'a primit deja în ședințele consiliului central, dar pentru hotărârea definitivă s'a convocat adunarea consiliului întreg comitatens. Pe ziua de 7 Dec. au fost convocați, și membrii consiliului afară de câteva excepții sau prezentat în număr complet. Dimineața deja au început a se aduna membrii sosiți din provincie și din loc, în localitățile consiliului național. Ca fulgerul s'a lătit vestea, că dl Dr. Marcian Căluțiu a sosit din Alba-Iulia cu 60 de gardiști și o mitralieșă. Faptul acesta a schimbat situația și a grăbit preluarea imperiului, care era contemplată numai în decursul săptămânei. Bine știm că dl dr. Marcian Căluțiu venind de pe front sa abătut în Alba-Iulia, unde a luat parte activă la înființarea legiunii de Alba-Iulia, ca adjutantul legiunii. Tot așa și-a câștigat merite în ce privește siguranța orașului în decursul adunării.

Sedința a deschis-o la orele 10 dl Laurentiu Pascu protopopul Sânmărtinului. A salutat în cuvinte călduroase pe dl dr. Romul Boila, care era de față. A tras mai departe atențiunea la punctul preluării imperiului arătând ponderositatea acesteia. Preluarea imperiului a hotărât-o adunarea cu mare însufletire. Indată a exmis o comisiune, care să compue lista comisarilor.

Lista a fost compusă și primită cu unanimitate după cum urmează: De comisar comitatens, dr. Marcian Căluțiu, subcomisar comitatens dr. Emil Folea, comisar pretorial pentru Sânmărtin dr. Iosif Boila, comisar pretorial pentru Ibașfalău dr. Ilarie Holom, comisar pretorial pentru Hususeu dr. Ioan Bian și Grigorie Simon, comisar pretorial pentru Iernut Victor G. Moiar și Ioan Moldovan, comisari orașenești pentru Sânmărtin Aurel Maniu și dr. Aurel Muth, pentru Ibașfalău dr. Ioan Roman. Comisar la direcțiunea financiară dr. Emil Breda, comisar la poșta din Sânmărtin Petru Coman, comisar pentru fabricile din Sânmărtin și isovoarele de gaz Ioan Radeș.

Comisarii aleși indată au depus jurământ Consiliului Național Român. După prânz garda ungară din Sânmărtin, după pertractările sublocotenentului Aurel Moldovan a depus armele și s'a desființat.

În 8 Dec. la orele 10 a. m. s'a prezentat o comisie în frunte cu d. dr. Emil Breda la casa județului. Aici au fost întâmpinați de primii oficiali comitatens. Oficialii comitatens, cari până acum au avut numai cuvinte de batjocură la adresa românismului, au stat uimiți la pășirea bărbătească a Românilor. Și au depus votul de supunere consiliului național român și comisarilor români. De aici a parcurs comisia celelalte oficii deja în frunte cu noul comisar comitatens. Tot în decursul zilei d. comisar a ordonat preluarea imperiului și în cercurile pretoriale.

Paul Boilă.

**Scrisoarea dlui Clemenceau către d. Ion I. C. Brătianu. Domnule Brătianu!** Vă mulțumesc sincer pentru simțimentele pe care mi le-ați arătat prin telegrama pe care mi-a trimis-o d. de Saint Aulaire. Guvernul francez, pe care o veche și încrezătoare prietenie îl unește cu România și care a iubit-o în cursul încercărilor pe cari le-a viețuit, este fericit de a o vedea reintrată în alianța sa și lucrând la înfăptuirea unităților țărilor române. Fac toate urările pentru dezvoltarea sa liniștită și pentru înflorirea ei. G. Clémenceau.

**Trimișii Transilvaniei la legațiunea Franței.** „L'Independance Romaine”, scrie: Excelența Sa dl de Saint-Aulaire, ministrul Franței, a primit alaltăieri la legațiunea delagațiunea românilor transilvăneni, trimisă la Iași din partea Consiliului Național al Românilor din Ungaria, pentru a se pune în legătură cu guvernul român. Se știe că această delegațiune se compune din domni Nicolae Bălan, profesor din Sibiu și căpitanul Precup din armata austro-ungară. Delegații au tâlmăcit ministrului Franței mulțămia și recunoștința Ro-

mânilor din Transilvania, pentru marele sprijin ce Franța și dl de Saint-Aulaire personal l-a dat totdeauna cauzei idealului lor național. Delegații și-a tâlmăcit convingerea, că acest sprijin va fi asigurat și în viitor românilor din Ungaria și că după Unire ei se vor putea bucura și de binefacerile civilizației franceze, de care până azi au fost ținuți departe de către stăpânirea austro-ungară. În sfârșit delegații au anunțat dlui ministru al Franței, că Consiliul Național al Românilor din Ungaria a hotărât să facă în timpul cel mai scurt proclamarea unirei Transilvaniei cu România. Serbarea proclamării va avea loc în Alba-Iulia.

Dl de Saint-Aulaire răspunde, că Români din Ungaria și Transilvania, cari în timpul din urmă au fost prin România, cunosc căldura și dragostea Franței și a reprezentantului ei pentru poporul Român din monarhia austro-ungară. Promite că îndată-ce va avea prilej, va merge în Transilvania, pentru a cunoaște de aproape situația popoului.

La sfârșitul audienței Excelența Sa ministrul Franței a prezentat delegația colegilor săi, Excelenței Lor: Sir Gheorghe Barclay, ministrul Engleterrei, dlui Vopicka, ministrul Statelor-Unite, și dlui Auritti, girantul afacerilor Italiei. La invitarea dlui de Saint-Aulaire delegația a repetat înaintea reprezentanților antantei declarațiile ce le făcuse dânsului. Miniștrii aliați s'au interesat în amănunte și luând act de aceste declarații, promiseră se comunique guvernelor lor dorința de unire a Românilor din Transilvania și Ungaria cu România.

„Vorbii, scrieți românește!...” Când a rostit cuvintele acestea peotul G. Sion, cred că a intenționat ca fiecare Român, atât plugar cât și intelectual român să scrie corect și ortografice românește. Și când a pretins dela plugar, care nu are atâta școală cât un intelectual să scrie bine românește, cu cât mai vărtos nu a pretins dela intelectualul român. Durere însă, că sunt și astăzi intelectuali români, — cari sunt încă puși în fruntea senatului național român cercual — și nu știu scrie românește, nu știu face deosebire între ortografia română și maghiară. Tocmai primisem o scrisoare dela un senat oarecare. Am încercat să citesc acea scrisoare, dar nu am putut dintr'o răsufare, văzând că în fruntea bietului nostru cerc avem de notar al senatului național român un om, ce ar trebui să meargă în clasa I. elementară și să înceapă dela I să învețe românește. Un notar al „senatului național român cercual, să nu știe scrie românește numele sediului cercual, credem că nu e vrednic de așa o cinste ce i-s'a dat. Și dela un „Sofalvi Zoltán” ori un „Tüzes Karácson” dacă s'au ales în „senatul național român cercual în (nu din) Csákigorbon”, nu ca notar ci ca membrii, încă pretindem să știe scrie românește cel puțin numele sediului senatului național român cercual.

Dar dl notar al „senatului național român cercual în Csakigorbou” nu e în clar nici cu scrierea românește a numelor membrilor s. n. r. c. La unul îi scrie numele de botez înainte, la alții numele de familie. Ne-am saturat până în gât de ortografia și pronunțarea ungară și de numele de familie înainte și acum nu mai dorim, ba nici nu vrem să-i mai auzim de nume, de aceea dle notar al „s. n. r. c. în Csákigorbou” fi bun și când va mai fi de scris ceva senatelor naționale române comunale lasă pe altul să scrie și D-ta numai litografiază, căci ni-e rușine și nu putem suferi să ne vedem batjocorită și din partea noastră scumpa noastră limbă românească. — Atanasiu Sângeorzanu, preot român.

† Ioan Muntean. Tinărul absolvent în teologie și student în drepturi, a intrat în șirul jertfelor de viață scumpă, ce a trebuit să le aducem pentru libertatea noastră națională. Pe când își împlinea datoria de legionar român, cu însufletirea proprie inimei sale curate, a fost împușcat dintr'un tren pancelat trimis din Clujul hain spre neliniștirea noastră. Cu mare durere însoțim pierderea lui, căci a fost un tânăr cu suflet viu, cu minte ageră, cu dragoste de viață, și muncă, în organul seamului nostru. Cu drept cuvânt l'a așezat veneabilul președinte al consiliului nostru național din Sibiu, dl Andrei Bârseanu, în cuvântarea ce a rostit-o lângă sicriul scumpului nostru frate, alături de eroii dela Mărăști și Mărășești; pentru că simțimentele cari au mână în luptă izbăvitoare pe aceștia, au umplut și inima eroului Ioan Muntean. Dumnezeu să-l odihnească în pace. „G. P.”

Solii culturii și ai moralității. Liga pentru apărarea integrității teritoriale a Ungariei a ținut Sâmbătă adunarea de constituire în Buda-

pesta. Adunarea o deschide prof. de universitate, Lóczy. — Dismembrarea unității economice a țării — zice — ar fi deopotrivă de păgubitoare și pentru Maghiari și pentru „naționalități”. Menirea ligei e să lămurească „naționalitățile” și factorii de știință din streinătate, prin propagandă spirituală, asupra acestui fapt. *In ce privește pe dușmanii noștri dinlăuntrul țării, să fim în curat că stăm în fata astorfel de popoare, pe cari noi suntem chemați să-i conducem și în cultură și în moralitate. Să n'avem deci teamă!* — Se alege apoi biroul: Președinte: Lóczy, alți președinți Apáthy, Andrassy, Apponyi, Beöthy, Berzeviczy, Bokányi, Herczeg Jancsó, Kemény báró, Nagy Ugron s. a. mulți „prieteni de-ai noștri”.

Noi „naționalitățile”, ne multumim de pe acum de „lămuririle”, „cultură” și „moralitatea” voastră. Rămâneți sănătoși cu ele și cu toți Apáthy—Apponyi—Ugronii voștri și... nu vă temeți! Viitorul va arăta ce plătesc toți și toate!

**Ententa va pune capăt barbațiilor sârbești.** Armata de ocupațiune sârbească din Banat continuă a da dovezi că admirația și simpatia trezite față de poporul sârbesc în timpul suferințelor la națiunile ententei sunt meîndreptățite. Reprezentanții popoului sârbesc, cărora ententa le permise să treacă Dunărea, în cea mai bună credință, că armata sârbească va fi la înălțimea rolului ce i s'a dat pentru menținerea ordinii, a decepționat chiar și pe cei mai mari prieteni ai lor pe Francezi, cari armata și populația sârbească expatriată și pribegită o luaseră sub aripile lor ocrotitoare. Azi ofiterii sârbi bruschează pe ofiterii francezi, cari le-a redat țara. Iar în săptămâna trecută au încercat să dețină pe un ofiter din armata română, pentru că a îndrăsnit să treacă prin teritoriul ocupat de ei. Mulțumită intervenției energice a ofiterilor francezi, oficerul român a putut să-și continue drumul spre Ardeal.

Față de întregă populația din Banat, dar mai cu seamă față de Români, armata sârbească din Banat dovedește zi de zi cea mai sălbatică intoleranță. Numărul imens al Românilor internat e dovada cea mai grăitoare. Prin proclamații în cari amenință cu moarte și pârjolirea satelor, pe toți aceia, cari ar încerca să protesteze, ei încearcă să prezinte Banatul de teritoriu apartinător regatului sârbesc.

Ieri s'a serbat ziua moștenitorului de tron sârb, Alexandru. Comandamentul armatei de ocupațiune sârbesc a dat ordin ca în toate bisericile din Banat să se facă liturghie pentru moștenitorul Alexandru, iar după acest serviciu, toți funcționarii administrativi și notarii din comune să depună jurământul de fidelitate regelui Petar.

Avem informații că comandamentul suprem al armatelor ententei din Balcan, informat despre barbariile sârbești a luat deja măsuri ca armata sârbească să fie reînăpăoiată preste Dunăre.

## Oficiale.

### Dela comanda armatei române.

Intreg materialul de războiu de care dispune armata generalului Mackensen, conform armistițiului, trebuie să fie extradat armatelor ententei. În consecință nu este nimeni îndreptățit să cumpere nimic dela armata lui Mackensen, nici dela formațiunile militare ale acestei armate nici dela soldați particulari, chiar dacă materialul ar fi pus spre vânzare prin licitațiune.

### SERVICIUL NOSTRU TELEGRAFIC.

București, 16 Dec. Ministrul Fotin Enescu a murit.

București, 17 Dec. — Maj. Sa regina bolnavă de gripa spaniolă. Starea Maj. Sale e mulțumitoare.

Sibiu, 16 Dec. — Pe străzile Sibiuului, în mijlocul unui entuziasm de nedescris, trec mereu batalioane de vânători români. Ag. tel. Dacla.)

Editor responsabil: Aurel Rusu.

Redactor responsabil: Dr. Sever Micla.

Prețul unui exemplar 30 fileri.